

ВСТУП

В умовах міжнародного освітнього простору, що розвивається під впливом глобалізаційних соціально-економічних та організаційно-технологічних чинників, проблема забезпечення ефективності професійної педагогічної підготовки викладачів закладів вищої освіти є центральною темою освітніх дебатів. Викладач сучасного університету є одним із суб'єктів реформування вищої освіти, що відображено у нормативно-правовій документації (Національна стратегія розвитку освіти в Україні до 2021 року (2013), Закон України “Про вищу освіту” (2014), Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (2016), покладеній в основу її розвитку в Україні. Така ситуація пояснюється кардинальними змінами у характері суспільних відносин та необхідністю гармонізації вітчизняної системи вищої освіти зі світовими стандартами у контексті сучасних міжнародних освітніх тенденцій.

Важливим джерелом визначення стратегічних напрямів розвитку вищої освіти в Україні є компаративні педагогічні студії, що дозволяють виявити основні тенденції, змістові характеристики та організаційні форми розвитку педагогічної освіти у розвинутих країнах. США є одним із лідерів у міжнародному освітньому просторі, університети яких займають перші позиції у світових рейтингах. Випускники американських університетів конкурентоспроможні та затребувані на міжнародному ринку праці, а їхню підготовку здійснюють висококваліфіковані викладачі, діяльність яких реалізується на засадах демократизації та гуманізації освітнього процесу. Особливості підготовки та працевлаштування викладачів в американських університетах є об'єктом уваги зарубіжних дослідників. Позитивний досвід США, де вища освіта, зокрема педагогічна, має давню історію і безперечні науково-педагогічні здобутки викликає значний інтерес педагогічної спільноти.

Проблема забезпечення та удосконалення неперервної професійної підготовки викладачів університетів знайшла відображення у низці досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, що розглядають різноманітні її аспекти. Особливості функціонування університетів у США та історію розвитку американської вищої школи досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені: Гейтер (Gater, 2002), Данилишена (2009), Дмитрієв (2005), Калашнікова (1999), Капалді (Capaldi, 2002), Кошманова (2003), Крейг (Craig, 2002), Ломбарді (Lombardi, 2002), Рибачук (2008), Смолікевич (2008), Тарасова (2011), Шандрук (2012).

Філософські засади модернізації вищої освіти у США стали предметом досліджень Іванчук (2009), Равчини (2009); глобалізаційні аспекти та інтернаціоналізація вищої школи США висвітлені у працях Альтбах (Altbach, 2009), Красовської (2011), Лем (Lam, 2010), Мітчелл (Mitchell, 2012), Плейтер (Plater, 2012); проблематика підготовки викладача вищої школи в США була предметом дослідження Батечко (2016), Бельмаз (2011), Приходькіної (2013), Проворової (2002), Сиротіної (2011). Соціалізацію в академічному середовищі університету та формування первинних професійно-педагогічних компетентностей викладача-початківця студіювали Вебер (Weber, 2007), Голд (Golde, 2001), Данкан (Duncan, 2009), Зварич (2011), Корпан (Korpan, 2014), Левін (Levine, 2006), Муқан (2011, 2013, 2018), Остін (Austin, 2006), Паркер (Parker, 2015), Ренкін (Rankin, 1994), Шулман (Shulman, 1996) та ін.; специфіку професійного розвитку аналізували Каплан (Kaplan, 1998), Келлер (Keller, 1983), Кеннеді (Kennedy, 1998), Крем (Kram, 1985), Сербін (Serbin, 1994) та ін.; компетентнісний підхід у підготовці викладача вищої школи США досліджували Арреола (Arreola, 2003), Алімоні (Aleamoni, 1999), Гура (2005), Кларк (Clark, 1995) та ін.

Особливості професійної педагогічної діяльності викладача у США та її оцінювання вивчали Алімоні (Aleamoni, 1999), Вілсон (Wilson 1971), Вощевська (2014), Гільдебранд (Hildebrand, 1971), Джонсон (Johnson, 1987), Кларк (Clark, 1995), Падро (Padró, 2011), Різниченко (2000), Ткаченко (2011); специфіку працевлаштування викладачів у США вивчали Болдвін та Кроністер (Baldwin & Chronister, 2001), Герн та Дьюпрі (Hearn & Deupree, 2013), Германовіч (Hermanowicz, 2011), Голленсгед (Hollenshead, 2007), Кезар (Kezar, 2013), Кнапп (Knapp, 2008), Лечуга (Lechuga, 2006), Ломбарді (Lombardi, 2002), Полсон (Paulson, 2002), Сміт (Smith, 2008), Фінкельстайн та Шустер (Finkelstein & Schuster, 2011).

Незважаючи на посилений інтерес до досліджуваної проблематики, сьогодні у вітчизняній теорії і практиці педагогічної науки відсутнє ґрунтовне дослідження сутності педагогічної складової підготовки викладачів університетів у післядипломній освіті США. Науковий пошук реалізації умов ефективної підготовки викладача-початківця у США, особливо забезпечення її педагогічної складової, може слугувати підґрунтям для модернізації відповідної підготовки в Україні.

Актуальність проблеми підготовки викладача сучасного університету у контексті реформування вищої освіти України, необхідність вирішення нагальних теоретичних та практичних проблем, пов'язаних із ефективністю професійно-педагогічної діяльності викладача, зумовили вибір теми дослідження "Педагогічна підготовка викладачів в університетах США".

Метою дослідження є виявлення особливостей педагогічної підготовки викладачів в університетах США.

Джерельну базу дослідження складають ресурси Бібліотеки Конгресу США; матеріали щорічних конференцій, щорічні звіти та доповіді ТІАА Інституту (ТІАА Institute), матеріали офіційних сайтів Департаменту освіти США (U.S. Department of Education), професійних асоціацій викладачів вищої школи США (Американської асоціації вищої освіти (American Association for Higher Education), Асоціації американських коледжів та університетів (Association of American Colleges and Universities), Американської асоціації викладачів університетів (American Association of University Professors); Ради докторантур (Council of Graduate Schools); університетів США: Мічиганського університету (The University of Michigan); Університету штату Іллінойс (Illinois State University), Колумбійського університету (Columbia University), Каліфорнійського університету (California University) та ін.; центрів навчання та викладання, що працюють при університетах США: Центр досліджень навчання та викладання (Center for Research on Learning and Teaching) Мічиганського університету, Центр сприяння та підтримки освітніх ініціатив (Center for Advancement and Support of Educational Initiatives) Університету штату Іллінойс, Центр викладання та навчання (Center for Teaching and Learning) Університету Міннесоти, Центр викладання та розвитку викладачів (The Center for Teaching and Faculty Development) Університету Массачусеттса Амгерст та ін.; інтернет-видання з питань освіти: Тиждень освіти (Education Week), У центрі уваги викладачів (Faculty Focus) та ін.; американська періодика з питань адміністрування вищої школи США, соціально-економічної проблематики працевлаштування викладачів вищої школи, психологічних та педагогічних підходів до підготовки викладача вищої школи: Хроніки вищої освіти (Chronicle of Higher Education), Журнал викладання та навчання у вищій освіті (The Journal of Teaching and Learning in Higher Education), Нові напрями інституційних досліджень (New Directions of Institutional Research), Сучасна освіта (Contemporary Education), Адміністрування і суспільство (Administration and Society), Журнал вищої освіти (The Journal of Higher Education), Дослідження у вищій освіті (Research in Higher Education), Журнал майстерності викладання у коледжах (Journal of Excellence in College Teaching), Оцінювання у вищій освіті (Assessment and Evaluation in Higher Education), Теорія і практика викладання мови (Theory and Practice in Language Studies), Трансформативні діалоги: журнал викладання та навчання (Transformative Dialogues: Teaching and Learning Journal) та ін.; освітні програми, описи модулів, робочі навчальні програми педагогічних дисциплін; дисертації, монографії, статті, матеріали конференцій, що висвітлюють специфіку підготовки сучасного педагога.